

Ortadoğu'da değişik Arap ülkeleri kitle gösterileriyle sarsılırken, bunlarla ilgili yapılan yorumlar bir uçtan öteki uca kadar yayılan çeşitlilik gösteriyor.

Hemen her Arap ülkesinde irili ufaklı gösteriler yapılırken, Mısır özellikle ön plana çıkıyor.

Normal, Mısır Ortadoğu'nun en önemli Arap ülkesidir ve Mısır yönetiminde değişim bütün bölgeyi etkileyecektir.

Arap ülkeleriyle İsrail arasındaki çatışmasızlık, en başta Mısır ile İsrail'in anlaşmasıyla mümkündü. Yıllardan beri süren bu anlaşmanın bozulması İsrail ve ABD açısından hiç ama hiç istenmeyecek bir gelişmedir.

Mısır'da kitle hareketi zorla bastırılamayacak kadar büyük boyuttadır. Hareketin radikalleşmesinin önlenmesi ancak Mubarak ve yandaşlarının iktidardan uzaklaşmalarıyla mümkündür.

Ne ki, mesele bu kadar basit değil...

İçinde barındırdığı bütün eğilimlerle halk, Mubarak'a karşı...

Demokrasi ve özgürlük istiyor...

Bunun ifade edileceği yeni bir anayasa istiyor.

Mubarak çekilirse, yerini bir güçler koalisyonu alacak...

Bu koalisyon içinde Müslüman Kardeşler'in önemli ağırlığı bulunuyor.

ABD ve İsrail'in Mısır'da en çekindiği örgüt de budur.

82 yıllık geçmişi olan, sürekli baskı altında tutulan, İslam alemince bilinen teorisyeni Seyyid Kutub ve çok sayıda üyesi idam edilen, 2004 yılındaki seçimlerde oyların yüzde 20'sini alan ama yönetime katılması engellenen bir örgüt söz konusudur.

Müslüman Kardeşler yıllardan beri hastaneler, okullar ve değişik sosyal kuruluşlarla halk içinde örgütlenmektedir ve büyük etkisini de bu örgütlenmesine borçludur.

Böylesine büyük bir muhalefet karşısında Mubarak iktidarda kalamaz.

Müslüman Kardeşler'in yeni iktidarın ortağı olacağı gayet açık, bunu engellemek mümkün görünmüyor.

Bu durumda ABD'nin çabası bu örgütün yeni iktidardaki gücünü dengeleyebilecek düzenlemelere yönelmektedir.

Burada duralım ve konuyla ilgili olarak bizdeki değerlendirmelere şöyle bir göz atalım...

DEVİRİM Mİ OLUYOR?

Bizde teorik tartışmanın haddi hesabı yoktur. Dışarıdan bakan birisi, bu kadar tartışmanın olduğu yerde yüksek teorik düzeyden söz edilebileceğini düşünür.

Gerçek ise tersidir.

Bizdeki tartışmaların, saptamaların ne kadar boş oldukları Arap dünyasındaki gelişmelerin değerlendirilmesiyle yeniden ortaya çıktı.

Herkes her konuyu bilemez. Arap dünyasıyla ilgili olarak hepimizin bilgisinde önemli eksikler bulunduğu da açık olmakla birlikte, yine de bu denli boş değerlendirmeler yapılması hayret vericidir.

Bunlardan bir tanesi, Tunus ve özellikle de Mısır'da devrim yönünde gelişme yaşandığı yönündedir.

Bilgisizliğin önemli göstergelerinden bir tanesi, genel konuşmaktır.

Burada da bunun bir örneğini görüyoruz.

Devrim oluyorsa, nasıl bir devrim oluyor?

Hiçbir belirleme yapmadan “devrim oluyor” demek anlamsızdır.

Önce devrim, somut söylenirse, politik devrim ne demektir, bunun tanımlanması gerekiyor.

Politik devrimin başta gelen göstergesi, iktidarın sınıfsal yapısının değişmesidir.

Sömürücü bir sınıfın yerini benzeri başka bir sınıf aldığında bile buna devrim adı verilir.

Örneğin Rusya'da 1917 Şubat devriminde, Çarlık devrilmiş, yerine burjuvazi gelmiştir.

İktidarın sınıf yapısı değiştiği için bu bir devrimdir.

Aynı bakış açısını Mısır'a uygularsak: hangi sınıfın iktidarı gitmekte, hangisinin iktidarı gelmektedir?

Bu konuda açık belirleme yapmadan devrimden söz etmek anlamsızdır.

Şimdiye kadar olan gelişmeler ve öne sürülen talepler, kapitalizmin bir çeşidinden, daha özgürlükçü ve daha kurallı başka bir çeşidine geçişin hedeflendiğini gösteriyor.

Demokratik bir anayasa ve serbest seçimlerin yapılması, isteniyor.

Yolsuzluklarla ve işsizlikle etkin mücadele edilmesi ise öteki talepler arasındadır.

Bu talepler gerçekleşirse, buradan önemli bir değişim çıkar, ama buna devrim adını vermek doğru olmaz.

En fazla, 1968'de Batı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, iktidarın sınıfsal yapısının aynı kaldığı ama toplumsal yaşamın demokratikleştiği bir gelişmeden söz edilebilir.

Bu da ¼nemli bir gelişmedir.

Arap ¼lkelerinde, T¼rkiye'deki demokrasinin neredeyse Batı demokrasisi gibi g¼r¼ld¼đ¼ dikkate alırınsa, bu ¼lkelerdeki despotluğun hangi derecede olduğu da daha kolay tahmin edilebilir.

İSLAMCILAR NEREDE?

Mısır'daki kitle muhalefetiyle ilgili en tutarsız değerlendirme, M¼sl¼man Kardeşler'in rol¼n¼n k¼ç¼msenmesidir.

Eski ve gelişmiş bir ¼rg¼tlenmeye sahip olan bir g¼c¼n bu kadar b¼y¼k bir kitle hareketi i¼inde geri planda olması d¼ř¼n¼lemez.

Bizde değerlendirmeler fotoğraflara bakılarak yapıldığı i¼in b¼yle d¼ř¼n¼l¼yor olabilir, ama ger¼ek bu değildir.

ABD ve İsrail'in ¼zellikle ¼ekindikleri ¼rg¼t olan M¼sl¼man Kardeşler ¼n plana ¼ıkamaya ¼zen g¼steriyorlar.

¼n plana ¼ıkmaları, d¼řmanı tahrik etmeleri ve hatta Mubarak'ın ¼mr¼n¼n uzatılması anlamına gelir.

Her b¼y¼k kitle hareketi ittifaklar ¼zerinde y¼kselir.

Yeni iktidar bu ittifaklardan oluşur ve ardından da iktidarı oluşturan güçler arasında hesaplaşma başlar.

Hangi örgüt kitle ve kadro yönünden ağır basıyorsa, mücadeleyi onun kazanması da daha büyük bir ihtimaldir.

Şimdiye kadar bütün önemli sosyal değişimlerde tekrarlanmış olan bu gelişmenin Mısır'da da kaçınılmaz olarak olacağını düşünmeyip, görünüşe bakarak Müslüman Kardeşler'i olduğundan güçsüzmüş gibi düşünmek gerçekten hayret vericidir.

Muhtemel gelişmelerle ilgili gerçeğe en yakın tespiti İran yaptı: Ortadoğu'nun rengi yeşile boyanacak...

İslamcı örgütler yıllardan beri ordu destekli, Batı yanlısı, sözüm ona laik yönetimlere karşı mücadele ediyorlar.

Bu yönetimler halkın önemli hiçbir talebine cevap veremedi ve başarısız oldular.

Onların yerini İslamcı örgütlerin şu veya bu oranda güçlü olarak temsil edildikleri başka koalisyonlar alacaktır.

Sadece Mısır için belirleme yapılacak olursa; Mubarak'ın iktidarına son verilmesi, uzun ve ser mücadelelerle dolu yeni bir sürecin başlangıcı olacaktır.

ABD, Müslüman Kardeşler'i denetim altında tutabilmek için değişik iktidar ortaklarını destekleyecek, kendince önlemler alacaktır.

Kara Kuvvetleri Komutanının ABD'ye gitmesi manidardır. Ordunun, ABD tarafından, Müslüman

Kardeşler'e karşı ne oranda denge unsuru olarak kullanıldığını g¼rmek için sanırım fazla beklemeyeceğiz.

Bunların neler olabileceğini g¼receđiz...

Her durumda Ortadoğu ¼lkelerinde tipik İslamcı iktidarların değil, ama eskisinden daha koyu bir yeşilin egemen olacağı s¼ylenebilir.

Bu da b¼lgenin "tek Batı demokrasisi" olan T¼rkiye'nin ve ¼zellikle de AKP'nin işine yarayacaktır...

AKP, ılımlı İslam modelini, Ortadoğu ¼lkelerine yapılan ihracatın ¼nemli kalemlerinden birisi durumuna getirmeye y¼nelmesi kuvvetle muhtemeldir.

Y¼kselen b¼lgesel etkinlik doğal olarak iç politikada da fazlasıyla kullanılacaktır.

Mısır'da olup bitenler K¼rtlerden başlayarak herkesi yakından ilgilendiren gelişmelerdir.

2011 Tunus'tan Afganistan'a kadar iktidar m¼cadeleleriyle dolu bir yıl olacak...

